

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΥΓΜΑΧΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ, ΜΑΡΙΑ ΠΛΑΒΟΥΚΟΥ,

Π.Ε.Π.Φ.Α. 12^ο Συνέδριο 6-8Μαρ.09'

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ

Η ιστορία της πυγμαχίας χάνεται στα βάθη των αιώνων που η σωματική ρώμη να καταβάλει κανείς τον αντίπαλό του σε μια μάχη σώμα με σώμα, είχε ιδιαίτερη αξία γιατί μ' αυτόν τον τρόπο εξαρτιόταν η ίδια η επιβίωση και προστασία από κάποιον εξωτερικό εχθρό.

Στην Μινωική Κρήτη φαίνεται να έχει καθιερωθεί το αγώνισμα της πυγμαχίας μαζί με την πάλη και τα ταυροκαθάψια. Η Κνωσός θεωρείται το κέντρο της Μινωικής πυγμαχίας και οι πυγμάχοι της Μινωικής περιόδου σε ευρήματα εικονίζονται με περιποιημένα μαλλιά και κοσμήματα. Σε τοιχογραφία της προϊστορικής Θύρας οι πυγμάχοι είναι νεαρής ηλικίας και γεροδεμένοι που σημαίνει μακροχρόνια εξάσκηση. Οι παραστάσεις της πυγμαχίας της Μυκηναϊκής περιόδου είναι λίγες γιατί οι Μυκηναίοι δεν ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για την πυγμαχία, απέφευγαν τα επικίνδυνα αγωνίσματα και καθιέρωσαν τις αρματοδρομίες, τους αγώνες δρόμου, το τόξο και το δόρυ. Ο Όμηρος περιγράφει αγώνες πυγμαχίας και οι πυγμάχοι της ομηρικής εποχής ήταν συνήθως αρχηγοί κρατών και στρατηγοί.

Στην Ελληνική μυθολογία ο θεός Απόλλων εθεωρείτο μαζί με τους ημίθεους Ηρακλή και Θησέα ως ο εφευρέτης της πυγμαχίας και προστάτης του αγωνίσματος, η δε πυγμή ανδρών εισήχθηκε στα Ολύμπια την 27^η Ολυμπιάδα (670π.Χ.) των δε παιδών τη 37^η Ολυμπιάδα (630π.Χ.) και οι παίχτες έφεραν περίζωμα γύρω από την οσφύν, αργότερα δε αγωνίζονταν όπως και οι υπόλοιποι γυμνοί. Είναι γνωστό ότι στην κλασική εποχή οι δημοκρατικοί θεσμοί των Αθηναίων έδιναν την δυνατότητα στους νέους να καλλιεργούν το πνεύμα εξίσου με το σώμα και αυτό το ιδεώδες αποτελεί ανεκτίμητη παρακαταθήκη. Για τούτο στην αρχαιότητα το αγώνισμα της πυγμαχίας εκτιμώνταν ιδιαίτερα αν και η σκληρότητά του, ήταν αντίθετη με το πνεύμα και τη φιλοσοφία της εποχής. Ο Αριστοτέλης έλεγε χαρακτηριστικά: «Αυτός που μπορεί να απωθεί τον άλλο με τη γροθιά του είναι καλός πυγμάχος, αυτός που μπορεί να πιέζει και να κρατά τον αντίπαλό του είναι καλός παλαιστής, ενώ αυτός που μπορεί να τα κάνει και τα δύο είναι κατάλληλος για το

παγκράτιο». Ο Αριστοφάνης πίστευε ότι η εκπαίδευση των πυγμάχων δημιουργούσε στους νέους καλογυμνασμένον στήθος, ωραίο χρώμα και πλατύς ώμους.

Βασικό εργαλείο για τους πυγμάχους εκείνης της εποχής ήταν ο μάντας που τυλιγόταν στην παλάμη και άφηνε ακάλυπτο τον αντίχειρα και τα άκρα των δακτύλων. Το κρέας ήταν η κύρια τροφή των πυγμάχων γιατί αύξανε την μυϊκή τους δύναμη. Θα πρέπει να τονιστεί ότι στις Ολυμπιάδες δεν επιτρέπονταν λαβές, χτυπήματα στα γεννητικά όργανα και το δάγκωμα επιτρεπόταν μόνο στην Σπάρτη και ο καλός πυγμάχος έπρεπε να διακρίνεται για την καλή του σωματική διάπλαση δηλαδή ψηλός αυχέννας, μακριά χέρια, καρποί σκληροί και ευλύγιστοι, λεπτές κνήμες επίπεδη κοιλιά. Τέλος οι διαιτητές επέβαλαν τους κανονισμούς με μαστίγωση.

Τα βαρέα αγωνίσματα που συγκαταλέγεται και η πυγμαχία, τα συναντάμε στα Ίσθμια, στα Παναθήναια, στα Νέμεα, στα Πύθια και στους Ολυμπιακούς αγώνες ο δε τίτλος του Ολυμπιονίκη χάριζε στον πυγμάχο μεγάλη δόξα και αποκτούσε μεγάλες αρμοδιότητες στην πολιτική ζωή της πόλης του όπως στην Σπάρτη για παράδειγμα είχε την τιμή να πολεμά δίπλα στον βασιλιά. Πολλές φορές οι πυγμάχοι αγωνίζονταν υπό τον ήχο αυλών, η δε σημασία της πυγμαχίας ήταν τέτοια που ο Χείλων πέθανε στην Ολυμπία από συγκίνηση για την νίκη του γιού του στο άθλημα της πυγμαχίας.

Το 250 π.Χ. αρχίζει η διεξαγωγή πυγμαχικών αγώνων στη Ρώμη όπου οι αγώνες πυγμαχίας διεξάγονταν κατά την διάρκεια θρησκευτικών εκδηλώσεων καθώς και στις κηδείες των αρχόντων οι δε πυγμάχοι συνήθως ήταν δούλοι ή αιχμάλωτοι πολέμου.

Κατά την Βυζαντινή περίοδο η έννοια του αθλητισμού ειδικά με την επικράτηση του Χριστιανισμού, αλλάζει ριζικά. Ο Μέγας Θεοδοσίος απαγόρευσε τους Ολυμπιακούς αγώνες και ο αθλητισμός απέκτησε αποκλειστικά ψυχαγωγικό χαρακτήρα, ενώ ο Χρυσόστομος και ο Βασίλειος μας δίνουν πληροφορίες για τα αγωνίσματα της πυγμαχίας, της πάλης και του παγκρατίου που γινόταν στον ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης. Γενικά φαίνεται ότι στην βυζαντινή εποχή δεν υπήρχε οργανωμένη κρατική εκπαίδευση και τα αθλήματα και ειδικά η πυγμαχία γινόταν από ιδιώτες και οι δάσκαλοι ήταν κληρικοί. Αναφέρουμε ενδεικτικά τον Νέστορα που αντιμετώπισε στο στάδιο τον ειδωλόατρη παλαιστή Λυαίο στην εποχή του αυτοκράτορα Μαξιμιανό

αφού προηγουμένως ο Νέστωρ ζήτησε την ευλογία του Αγίου Δημητρίου που βρισκόταν φυλακισμένος και πριν από την πάλη ο Νέστωρ σύμφωνα με την παράδοση φώναξε: «ο Θεός του Δημητρίου βοηθεί μου» και νίκησε τον ως τότε ακατανίκητον Λυαίον.

Από τις αρχές του 18^{ου} αιώνα άρχισε και πάλι να εμφανίζεται ο αθλητισμός και η ανάγκη για σωματική άσκηση. Ο Τζέιμς Φίγκ θεωρείται ο πατέρας της σύγχρονης πυγμαχίας που υπήρξε και πρωταθλητής από το 1719 έως το 1734, ο δε Μπράουτον στα 1743 καθιέρωσε τους πρώτους κανονισμούς οι οποίοι απετέλεσαν τη βάση της σύγχρονης πυγμαχίας. Στα 1832 ο Τσάρος της Ρωσίας Νικόλαος ο Α΄ απαγόρευσε την πυγμαχία και αυτό έγινε γιατί επεκράτησε η άποψη ότι ήταν άγριο ξυλοκόπημα και δεν ήταν άθλημα, αλλά και στο γεγονός ότι συχνά σημειώνονταν επεισόδια μεταξύ των θεατών εξαιτίας των στοιχημάτων.

Έκτοτε άρχισε να ακμάζει η πυγμαχία, τέθηκαν κανόνες και απαγορεύτηκαν τα λακτίσματα, οι κεφαλιές και οι λαβές καθώς και κάθε κτύπημα κάτω από τη ζώνη. Έτσι στα 1892 καθιερώνονται πλέον οι κανονισμοί δηλαδή: α) επιβάλλεται η χρήση γαντιών, β) η διάρκεια των γύρων σε 3 λεπτά και γ) μετά την πτώση ο διαιτητής μετρά ως το δέκα. Καθώς όμως η πυγμαχία εξελισσόταν, γίνεται αποδεκτή η έννοια του νοκ άουτ και της βαθμολογίας. Η περίοδος όμως που η πυγμαχία γίνεται πολύ δημοφιλής είναι η δεκαετία του 1920. Εδώ ο εξοπλισμός ακολουθεί ορισμένες προδιαγραφές. Έτσι το γάντι δεν πρέπει να έχει χωρίσματα ανάμεσα στα δάκτυλα για να αποφεύγονται οι τραυματισμοί στο πρόσωπο. Το κράνος(κάσκα) πρέπει να έχει ακριβώς το μέγεθος του κρανίου, πρέπει να χρησιμοποιείται σωστή ασπίδα των σιαγόνων(μασέλα) για την προστασία της γνάθου, φοριέται πάντα προστατευτικό κάλυμμα στα γεννητικά όργανα για τον κίνδυνο τραυματισμών, το ρινγκ επιστρώνεται με υλικό πάχους μιας ίντσας για να αποφεύγονται οι τραυματισμοί στο κεφάλι σε περίπτωση που ο πυγμάχος πέσει στο έδαφος και τα σχοινιά του ρινγκ έχουν ειδική επάλειψη ώστε να μην προκαλούνται γδαρσίματα. Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι στην επαγγελματική πυγμαχία οι γύροι που αγωνίζονται οι αθλητές είναι 4 έως 12 και κριτές είναι τρεις, ενώ στην ερασιτεχνική αγωνίζονται 3 γύρους με πέντε κριτές αντίστοιχα.

Σήμερα η τηλεόραση αύξησε εξαιρετικά την δημοτικότητα της πυγμαχίας και επέφερε δόξα και τεράστια κέρδη στους πυγμάχους. Αλλά

κατά τον Αριστοτέλη ο νέος αποκτά σταθερό χαρακτήρα, ισχυρή θέληση και είναι ισότιμος με ποιητή και μουσικό τον χαρακτηρίζει δε καλό και τίμιο, ο δε Πλάτων που ήταν καλός παλαιστής πίστευε ότι οι πυγμάχοι πρέπει να χαρακτηρίζονται από μετριοφροσύνη και έλλειψη ματαιοδοξίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- I. Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς.
- II. Η ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Κ. Παπαρηγόπουλου.
- III. Ελληνική Μυθολογία, Εκδοτική Αθηνών.
- IV. Οι δρόμοι της πυγμαχίας από την χιμαινή της ιστορίας μέχρι σήμερα, Εκδόσεις Αλέξανδρος.